

Utlåtande 2016:139 RI (Dnr 106-236/2016)

**Tillsättande av utredning för att klarlägga
Stockholms kommuns kostnader för
flyktinginvandring och illegala invandrare**

Motion (2016:22) av Per Ossmer m.fl. (alla SD)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:22) av Per Ossmer m.fl. (alla SD) om ”tillsättande av
utredning för att klarlägga Stockholms kommuns kostnader för
flyktinginvandring och illegala invandrare” avslås.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Per Ossmer m.fl. (SD) menar i en motion att kommunerna har fått ta ett stort ansvar för konsekvenserna av den senaste tidens flyktinginvandring, och att den statliga ersättning som kommunerna får är för liten. Motionärerna önskar få uppgifter om de ökade kostnader som invandrare och asylsökande i Stockholm medför och som belastar stadens ekonomi, till exempel kostnader för skolor, lärare, bostäder, byggande och kulturella projekt och föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillsätta en utredning som snarast inleder sitt arbete med att klarlägga stadens kostnader som sammanhänger med asylinvandring och illegala invandrare. I utredningen ska det ingå representanter för samtliga partier i kommunfullmäktige och knytas olika experter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden.

Socialförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att det i arbetet med budget och planering finns ett behov av att försöka förutse vilka resurser som behöver tas i anspråk för stadens verksamheter. Därutöver ser stadsledningskontoret inget behov av att skilja ut kostnader för en speciell grupp i befolkningen.

Arbetsmarknadsnämnden konstaterar att den ekonomiska uppföljningen följer budgettilldelningen och görs därmed utifrån verksamhetsområden och inte för hur viss grupp av befolkningen har tagit del av nämndens verksamheter.

Socialförvaltningen ser inte skäl för att staden ska tillsätta den föreslagna utredningen.

Mina synpunkter

Sverige har en reglerad invandring som beslutats i bred politisk enighet i Sveriges riksdag. Utifrån denna ska Sverige, och de i Sverige ingående kommunerna, ta emot flyktingar som söker och har behov av skydd. Stockholm ska ta vår del av ansvaret för denna vilja. Det är min bedömning att en bred majoritet av stockholmarna också vill ge skydd till utsatta människor på flykt. Sverigedemokraterna skiljer här ut sig som det parti som historiskt motsatt sig i princip alla former av invandring. Den människosyn som präglar Sverigedemokraternas politik lyser igenom i denna motion.

Stockholm ska vara en stad för alla. Alla som har rätt att bo i vår stad ska ha rättigheter och skyldigheter. Alla som bor här kommer att både bidra och i olika skeden i sitt liv behöva hjälp och stöd. Det som byggt upp den svenska välfärdsmodellen är just den insikten. Vi blir alla rikare om vi hjälps åt och bär varandras bördor under de perioder i livet då vi behöver stöd. Därför räknar vi inte på ekonomisk lönsamhet, eller kostnader, för olika grupper som exempelvis barn, äldre eller personer med funktionsnedsättning. Vi vet att vi alla, när vi exempelvis går i förskola, skola eller när vi behöver äldreomsorg, kostar mer än vad vi just då bidrar med. På samma sätt bör Stockholm betrakta människor med olika bakgrund. Alla stockholmare bidrar på sikt till att bygga vår stad stark även om de på kort sikt kan behöva både hjälp och stöd.

Att som Sverigedemokraterna föreslår redovisa kommunala kostnader utifrån födelseort är inte bara ett stort ingrepp i den personliga integriteten utan bär också emot principen om att alla Stockholms invånare har både dessa rättigheter och skyldigheter och att alla stockholmare kan bidra till stadens utveckling. Det är därtill ett grupptänkande som begränsar individuella möjligheter eftersom motionens krav ytterst syftar till att undergräva en viss grupps rättigheter. I sin motvilja mot invandring illustreras detta tydligt med att Sverigedemokraterna bara vill att kostnaderna för denna ska redovisas. De intäkter som invandring och flyktingmottagande medför ska tydligen utelämnas i den utredning som Sverigedemokraterna vill se.

Stadens kostnader för verksamheter redovisas i stadens budget och i stadens ekonomiska redovisningar. Bland dessa kostnader finns verksamheter som i huvudsak vänder sig till en grupp. Ett sådant exempel är, som stadsledningskontoret skriver, verksamheten vid Intro Stockholm som närmare kommer föreläggas fullmäktige i budgeten för 2017. De verksamhetskostnader som på kort sikt blir resultatet av själva flyktingmottagandet finns alltså tillgängliga i budgeten. På samma sätt finns kostnader relaterade till etableringsfasen i försörjningsstödet redovisat i SWECO:s rapporter. Av denna redovisning för 2015 framgår exempelvis att försörjningsstödet i denna del omfattar bara en mindre del av de totala kostnaderna. Av intresse här är också att staden just nu har historiskt låga tal för behov av försörjningsstöd.

Att därutöver redovisa kostnader för allmänna verksamheter för olika etniska grupper ställer vi oss direkt avvisande till.

Vår bedömning är i huvudsak i dagsläget att de statsbidrag riksdagen beslutat om täcker stadens kostnader. Skulle så inte vara fallet kommer staden att uppvakta regeringen med krav på ändringar.

Bilaga

Motion (2016:22) om tillsättande av utredning för att klarlägga Stockholms kommuns kostnader för flyktinginvandring och illegala invandrare.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:22) av Per Ossmer m.fl. (alla SD) om ”tillsättande av utredning för att klarlägga Stockholms kommuns kostnader för flyktinginvandring och illegala invandrare” avslås.

Stockholm den 14 september 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Per Ossmer m.fl. (SD) menar i en motion att kommunerna har fått ta ett stort ansvar för konsekvenserna av den senaste tidens flyktinginvandring, och att den statliga ersättning som kommunerna får är för liten. Motionärerna önskar få uppgifter om de ökade kostnader som invandrare och asylsökande i Stockholm medför och som belastar stadens ekonomi, till exempel kostnader för skolor, lärare, bostäder, byggande och kulturella projekt och föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillsätta en utredning som snarast inleder sitt arbete med att klarlägga stadens kostnader som sammanhänger med asylinvandring och illegala invandrare. I utredningen ska det ingå representanter för samtliga partier i kommunfullmäktige och knyts olika experter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden.

Socialförvaltningen har inkommit med ett konstorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Under 2015 sökte drygt 160 000 personer asyl i Sverige, vilket är en kraftig ökning jämfört med tidigare år. Motsvarande siffra för 2014 var ungefär 80 000 asylsökande. Det ökande antal människor som är på flykt i världen och söker sig till Sverige och Stockholm påverkar stadens verksamheter och medför behov av åtgärder inom många av stadens nämnder och bolag. Det sammantagna flyktingmottagandet i staden ska skapa goda förutsättningar för de nya personerna att etablera sig i Stockholm.

Flyktingmottagande är en av kommunens lagstadgade uppgifter och en stor del av kostnaderna täcks av olika statsbidrag. I december 2015 beslutade regeringen om att tilldela totalt 9,8 miljarder kronor som tillfälligt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen. Av dessa tilldelades Stockholms stad 363,6 mnkr. Inför 2017 och framåt har regeringen i sin vårbudget aviserat en permanent höjning av det generella statsbidraget till kommunerna med 10 miljarder kronor årligen ("välfärdsmiljarder"). Enligt preliminära beräkningar väntas Stockholms stad tilldelas

cirka 450 mnkr 2017. Därutöver utbetalas en schablonersättning ("generalschablonen") för varje person som får uppehållstillstånd. Från och med januari 2016 höjdes beloppet från 83 000 kr per individ till 125 000 kr per individ.

Därutöver finns ett flertal olika statsbidrag som antingen betalas ut automatiskt eller genom återsökning från Migrationsverket. Ersättning betalas till exempel ut för undervisning i skola och förskola, belagda boendeplatser, ekonomiskt bistånd för vissa äldre, sjuka och funktionsnedsatta, tomhyror, arvode för gode män etc.

De nyanlända som omfattas av etableringslagen har precis som andra kommuninvånare med uppehållstillstånd rätt att söka försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Våren 2016 var andelen av befolkningen som hade ekonomiskt bistånd 1,7 procent. Det är en mycket låg andel jämfört med tidigare år. Andelen varierar mellan stadens stadsdelsområden, och är högst i Rinkeby-Kista (6,0 procent) och lägst på Norrmalm (0,3 procent).

Stadsledningskontoret bedömer att antalet nyanlända som kommer att ansöka om ekonomiskt bistånd eller har behov av hjälp med akuta boendelösningar (hotell, vandrarhem etc) kommer att öka. Vissa delar, men inte alla, kan täckas med hjälp av det generella statsbidraget (generalschablonen).

Mottagandet av nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande i en kommun sker huvudsakligen genom att de nyanlända ordnar sitt boende på egen hand. I mars 2016 började lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning att gälla. Lagen innebär att kommuner anvisas att ta emot nyanlända och får ansvar för att erbjuda boende till de mottagna. Under 2016 anvisas 2 810 personer till staden. Kommuntalen för 2017 är ännu inte kända men blir troligtvis högre än 2 810, och Stockholm planerar därför att under 2016 bygga ett antal modulbostäder (för närvarande finns sju föreslagna platser). Byggnationen av bostäderna kommer att finansieras genom hyresintäkter. I normalfallet kommer de boende att betala hyran med hjälp av den etableringsersättning de får när de deltar i Arbetsförmedlingens etablering.

På grund av det ökade flyktingmottagandet har socialnämnden inrättat en ny enhet, Intro Stockholm, som erbjuder stöd och hjälp till nya kommunmottagna. Kostnaden för enhetens verksamhet (inklusive utbetalt ekonomiskt bistånd) beräknas bli 100 mnkr under 2017 och finansieras genom Migrationsverkets generalschablon.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att löpande följa det ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet för stadens verksamheter. Nämnderna ska under året upprätta tertialrapporter samt verksamhetsberättelse med bokslut när året är slut.

Tertialrapporterna samt verksamhetsberättelse med bokslut ska fokusera på uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Stadsledningskontoret anser att det i arbetet med budget och planering finns ett behov av att försöka förutse vilka resurser som behöver tas i anspråk för stadens verksamheter. Därutöver ser stadsledningskontoret inget behov av att skilja ut kostnader för en speciell grupp i befolkningen.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2016 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för insatser inom kommunal vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare (sfi) och arbetsmarknadsinsatser inom Jobbtorg Stockholm. Vid uppföljningstillfällena tertialrapport ett och två samt verksamhetsberättelse följer förvaltningen upp och utvärderar verksamheten och resultat i relation till tilldelad budget. Utöver tertialuppföljningarna görs ekonomisk uppföljning även månadsvis.

Volymförändringar till följd av förändringar i antal studerande samt förändringar i medborgarnas behov hanteras kontinuerligt både vid budgetarbete och vid uppföljning. Uppföljning av verksamhetens ekonomiska konsekvenser sker utifrån kommunfullmäktiges budgettilldelning för nämndens verksamhetsområden (sfi, komvux, jobbtorg). Den ekonomiska uppföljningen följer budgettilldelningen och görs därmed utifrån verksamhetsområden och inte för hur viss grupp av befolkningen har tagit del av förvaltningens verksamheter. Motsvarande budgetuppföljning av verksamheternas ekonomiska konsekvenser sker inom samtliga av nämndens ansvarsområden vilket innebär att den ekonomiska redovisningen inte är uppbyggd för att följa kostnader kopplade till hur en speciell medborgargrupp nyttjar stadens verksamheter.

Som svar på remissen Motion (2016:22) om tillsättandet av utredning för att klarlägga Stockholms kommuns kostnader för flyktinginvandring och illegala invandrare hänvisas till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen begränsar sina synpunkter till de delar i motionen som direkt berör socialtjänstens uppdrag.

I motionen framförs att de frågor som rör kostnader för invandring är ur ekonomisk

synvinkel mångskiftande och svåröverblickbara. Det är oklart vilka motionärerna menar är invandrare och vad de menar med kostnader. Många som får uppehållstillstånd i Sverige och som bor i Stockholm över tid arbetar och betalar kommunal- och statligskatt. Som för alla Stockholmare finns både utgifter för kommunen för de uppgifter staden har mot medborgarna men också intäkter som skatteinkomster. De allra flesta nyanlända Stockholmare blir inte föremål för insatser inom socialtjänsten.

När det gäller personer som saknar uppehållstillstånd är det oklart om det finns juridiska möjligheter att registrera dessa kostnader på något särskilt sätt. I stadens sociala system finns i dagsläget inget sätt att få ut statistik gällande personer som saknar uppehållstillstånd då de som söker hjälp inom socialtjänsten inte registreras utifrån legal status.

Sammanfattningsvis ser inte förvaltningen skäl för att staden ska tillsätta föreslagna utredning.